

Oponentský posudek na diplomovou práci

Zuzana Koudelková

SOUDNÍ TLUMOČENÍ V TRESTNÍM ŘÍZENÍ PRO NERODILÉ MLUVČÍ (ČR)

UK FF ÚTRL, Praha, září 2016

Diplomová práce (DP) Zuzany Koudelkové má celkem 101 stranu textu a 26 stran příloh. Zkoumá soudní tlumočení pro nerodilé mluvčí z hlediska toho, zda různí aktéři trestního řízení mění své postupy či strategie kvůli tomu, že řízení probíhá s tlumočením pro nerodilého mluvčího. Svou práci autorka uvádí obsáhlou teoretickou částí (27 stran), kterou dále dělí na několik kapitol. V první popisuje fáze a aktéry trestního řízení. Ve druhé představuje tlumočení pro nerodilé mluvčí obecně, a to zejména s angličtinou coby lingua franca tak, jak bylo doposud zkoumáno (zejména v práci Albl-Mikasové). Ve třetí kapitole se autorka věnuje soudnímu tlumočení obecně (zejména v pracích Sandry Haleové).

V této teoretické části mě zaujala pasáž o třech možných pohledech na tlumočnicka v soudním řízení podle Haleové na str. 26-27 (tlumočnick působící v zájmu a ve prospěch obviněného, tlumočnick převádějící vše doslova, či tlumočnick jako nestranný účastník komunikace). Dále také představa, že tlumočnick by měl reprodukovat chyby, neobratnosti a zaváhání původního projevu. Proti této představě autorka DP uvádí zcela odůvodněné námitky.

V druhé části práce (61 stran) je obsažen empirický výzkum vlastního tématu, tj. soudního tlumočení pro nerodilé mluvčí v ČR, na základě provedení a vyhodnocení dotazníků a rozhovorů, pořázaných s jednotlivými kategoriemi aktérů soudního a předsoudního řízení (soudní tlumočnicki, soudci, státní zástupci, advokáti a policisté). Před vlastním výzkumem si autorka stanovila pracovní hypotézu, kterou pak ověřovala při výzkumu. A sice: 1. V trestním řízení tlumočeném pro nerodilé mluvčí volí tlumočnicki jiné strategie, než jaké by volili při tlumočení pro rodilé mluvčí. (Tato první část hypotézy se potvrdila). 2. Orgány činné v trestním řízení a advokáti v trestním řízení tlumočeném pro nerodilé mluvčí volí stejné strategie, jaké by volili v případě tlumočení pro rodilé mluvčí. (Tato druhá pracovní hypotéza se nepotvrdila, ale současně ani nevyvrátila, tedy výzkum nepřináší jednoznačnou možnost přiklonit se k jedné či druhé možnosti.)

Kromě vlastního ověřování pracovní hypotézy přináší ovšem tato empirická část velké množství dalších zajímavých údajů, postřehů a názorů. Mimo jiné také díky tomu, že počet účastníků rozhovorů a zejména respondentů na dotazník je ve všech kategoriích pozoruhodně velký a různorodý z hlediska místa působení, délky praxe či jazykové kombinace u tlumočnicků. Přitom získání respondentů a účastníků výzkumu bývá obvykle složitá věc. Osobně si kladu otázku, zda má smysl zařadit některé jazyky, ve kterých se v ČR zřejmě tlumočí nerodilým mluvčím jen velmi okrajově (zde bulharština, finština, chorvatština, islandština, katalánština, norština). Tyto jazykové kombinace jsou zastoupeny vždy jen

jedním tlumočnickem, což by ovšem z 63 dotazníků představovalo celkem skoro 10 procent a mohlo by to ovlivnit výsledné závěry názorem tlumočnicků, kteří se zkoumaným procesem prakticky nepřicházejí do styku. Předpokládám ale, že tito tlumočníci mají ve své kombinaci navíc i další jazyk, pro výzkum relevantní. V příslušné pasáži na str. 42 jsem to nemohla posoudit, ostatně uvádět přesně jazykovou kombinaci by mohlo narušit anonymitu dotazníkového šetření.

Po empirické části následuje na 4 stranách závěr, který velmi výstižně a pro čtenáře užitečným způsobem celou práci shrnuje. Uvedena je také rozsáhlá bibliografie.

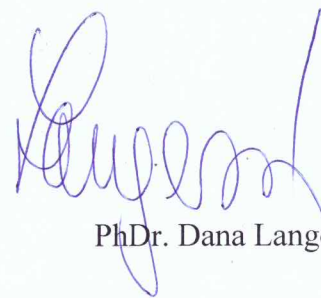
V závěru práce jsou ještě přílohy, ve kterých je na 35 stranách uveden přehled otázek v dotaznících a v barevných grafech vyjádřený výsledek odpovědí na jednotlivé otázky v dotazníku podle kategorií respondentů.

Nejen empirický výzkum, nýbrž i teoretická část je velmi důkladná. Obsahuje odkazy na celou řadu různých autorů včetně modelu úsilí D. Gila a další. Zde je krátce zmíněna otázka, do jaké míry by při studiu tlumočení měli být adepti této profese připravováni na nerodilé mluvčí (viz Stefania Tavianová. str. 18).

Empirický výzkum je zpracován výjimečně důkladně. Jistě zabral velmi mnoho času, vyžadoval velké úsilí a hodně trpělivosti. Pokud mohu posoudit, je proveden velmi pečlivě.

Tuto práci hodnotím po všech stránkách velmi pozitivně. Rozsahem i důkladností zpracování výrazně překračuje standardní DP. Navíc se autorka věnuje tématu, které bylo zatím málo studované. Navrhuji známku výbornou.

V Praze dne 4. 9. 2016

PhDr. Dana Langerová